

**ДОНИШГОҲИ ТЕХНОЛОГИИ ТОҶИКИСТОН
ФАКУЛТЕТИ МУШТАРАКИ ТОҶИКӢ-РОССИЯГӢ
КАФЕДРАИ ЗАБОНИ ТОҶИКӢ ВА ЗАБОНШИНОСИИ
ИТТИЛООТӢ**

Ҳамроқулова З.У.



ДАСТУРИ МЕТОДӢ

**оид ба иҷрои корҳои мустақилона аз фанни
«Забони тоҷикӣ»
барои ҳамаи ихтисосҳо**

Душанбе 2014



Ҳамрокулова З.У. Дастури методӣ оид ба иҷрои корҳои мустақилона аз фанни «Забони тоҷикӣ» барои ҳамаи ихтисосҳо. – Душанбе: Донишгоҳи технологии Тоҷикистон, 2014. – 20с.

Дастури методӣ дар ҷаласаи кафедраи забони тоҷикӣ ва забоншиносии иттилоотӣ дида баромада, маъқул доништа шудааст.

Суратмаҷлиси № 3 аз «4» сентябри соли 2014

мудири кафедра _____ дотсент Одинаев Н.С.

МУНДАРИЧА

1.	Меъёрҳои заминавии баҳогузори	4
2.	Рекламаи фанни таълимӣ	7
3.	Иҷрои қорҳои мустақилона дар се давра	8
4.	Вариантҳои имконпазири қорҳои мустақилона	8
5.	Намунаи ҳалли варианти қорҳои мустақилона	10
6.	Барои санҷиши фосолавии якум	10
7.	Барои санҷиши фосолавии дуюм	13
8.	Барои санҷиши фосолавии сеюм	15
9.	Адабиёти тавсияшаванда	18

ҲАДАФҲОИ СТРАТЕГИИ ДОНИШГОҲИ ТЕХНОЛОГИИ ТОҶИКИСТОН ДАР АМАЛ



1. МЕЪЁРҲОИ ЗАМИНАВИИ БАҲОГУЗОРӢ

ба донишу малакаи донишҷӯён, ки аз фанни забони тоҷикӣ дар аттестатсияи марҳилавӣ, дар асоси татбиқи модели сифати таҳсилот докталабони баҳоҳои А, А-, В+, В-, С+, С-, Д+ ва Д сарфароз гардонида мешаванд.

БАРОИ СОЛИ ТАҲСИЛИ 2014-2015

№	Баҳо	Саволҳои имтиҳонӣ ва донишу малакаи касбӣ	Эзоҳ
1	95-100 (А) 10	<p>Иштироки ғаёлона дар машғулиятҳо (ичро намудани машқҳо ва супоришҳо). Донишҷӯ бояд на зиёда аз 16 соат даршиканӣ дошта бошад. Ба баҳои «аъло» навиштани диктант. Мустақилона ва беҳато навишта тавонистани ҳуҷҷатҳои расмӣ-коргузорӣ Донистани қоидаҳои имлои забони тоҷикӣ. Донистани мавридҳои истифодаи аломатҳои китобат Ба забони адабӣ муаррифӣ (презентатсия) карда тавонистани ихтисоси худ То мӯҳлати муайяншуда иҷро намудан ва супоридани маҷмӯи корҳои хонагӣ (ба таври электронӣ). Навиштан ва аз бар намудани истилоҳоти ихтисосӣ (дар ҳаҷми 30 калима).</p>	Инчунин ҷавоб дода тавонистан ба саволҳои 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
2	90-94 (А-) 9	<p>Иштироки ғаёлона дар машғулиятҳо. Иҷрои машқҳо аз рӯи дастур ва маҷмӯи машқҳо (ба таври электронӣ). Донишҷӯ бояд на зиёда аз 16 соат даршиканӣ дошта бошад. Пешниҳод намудани Сертификат аз ҷониби деканат. Навиштани диктант (иборат аз 150 калима) Донистани қоидаҳои имлои забони</p>	Инчунин ҷавоб дода тавонистан ба саволҳои 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10

№	Баҳо	Саволҳои имтихонӣ ва донишу малакаи касбӣ	Эзоҳ
		<p>точикӣ.</p> <p>Тарзи таҳияи шартнома, фармон амр, кафолатнома</p> <p>Имлои баёния</p> <p>Мавридҳои истифодаи аломати баён, нуқтавергул, тире</p> <p>Мафҳумҳо ва таърифҳои асосии ихтисоси худро бо забони тоҷикӣ аз бар кардан.</p> <p>Пешакӣ супоридани корҳои семестрӣ.</p>	
3	85-89 (B+) 8	<p>Иштироки фаъолона дар машғулиятҳо ҳал кардани машқҳо, зуҳури худташаббусӣ (ба таври электронӣ).</p> <p>Донишҷӯ бояд на зиёда аз 16 соат дарсшиканӣ дошта бошад.</p> <p>Хондани асари бадеӣ ва шарҳи калимаву ибораҳои душворфаҳм.</p> <p>Имлои феъл.</p> <p>Мавридҳои истифодаи аломати вергул.</p> <p>Таҳияи ҳуҷҷатҳои расмӣ (ваколатнома, таъйиднома ва гузоришнома)</p>	Инчунин ҷавоб дода тавонистан ба саволҳои 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
4	80-84 (B) 7	<p>Донишҷӯ бояд на зиёда аз 16 соат дарсшиканӣ дошта бошад.</p> <p>Таҳияи луғати истилоҳоти ихтисосӣ (дар ҳаҷми 50 калима)</p> <p>Имлои исмҳое, ки бо ҳарфи калон навишта мешаванд.</p> <p>Маълумот оиди услубҳои забони тоҷикӣ.</p> <p>Навиштан ва маънидод кардани 10 воҳиди фразеологӣ.</p> <p>Намунаи ҳуҷҷатҳои расмӣ: тасдиқнома, гузоришнома, ташаббуснома.</p>	Инчунин ҷавоб дода тавонистан ба саволҳои 5, 6, 7, 8, 9, 10
5	75-79 (B-) 6	<p>Иштироки фаъолона дар машғулиятҳо ва ҳал кардани машқҳо (ба таври электронӣ).</p> <p>Донишҷӯ бояд на зиёда аз 16 соат дарсшиканӣ дошта бошад.</p> <p>Таҳияи кроссворд аз рӯи ихтисос (дар ҳаҷми 50 калима)</p> <p>Имлои феъл, сифат, сифати феълӣ.</p> <p>Муаррифӣ карда тавониستاني ихтисоси худ.</p> <p>Тарзи таҳияи тавсифнома, шарҳи ҳол.</p>	Инчунин ҷавоб дода тавонистан ба саволҳои 6, 7, 8, 9, 10
6	70-74 (C+) 5	<p>Дар машғулиятҳо иштироки фаъолона доштан</p> <p>Донишҷӯ бояд на зиёда аз 16 соат дарсшиканӣ дошта бошад.</p> <p>Таҳияи муколама (диалог) бо истифода</p>	Инчунин ҷавоб дода тавонистан ба саволҳои 7,8,9,10

№	Баҳо	Саволҳои имтихонӣ ва донишу малакаи касбӣ	Эзоҳ
		аз аломатҳои китобат. Қироати ғазалҳо аз осори адибони классик Навиштани ҳуҷҷатҳои расмӣ (ариза, тавзеҳнома, забонхат)	
7	65-69 (C)	Иштироқи фаъл доштан дар машғулиятҳо. Даршиканӣ надоштани донишҷӯ. Ба баҳои мусбат навиштани диктант (на кам аз 100калима) Бо забони адабӣ дар мавзӯи Тоҷикистон - кишвари ман маълумот дода тавоништан. Мавридҳои истифодаи аломати қавс. Ваколатнома ва тарзи таҳияи он.	Инчунин ҷавоб дода тавоништан ба саволҳои 8, 9, 10
8	60-64 (C-) 3	Иштироқи фаъл доштан дар машғулиятҳо ва дар мӯҳлати муайяншуда иҷро намудани маҷмӯи корҳои хонагӣ. Донишҷӯ бояд даршиканӣ надошта бошад. Имлои пайвандакҳо. Навишта тавоништани намунаи ҳуҷҷатҳои расмӣ ва маълумот додан оиди ҳар кадоми он. Услугҳои хаттӣ ва маълумоти муфассал оиди онҳо.	Инчунин ҷавоб дода тавоништан ба саволҳои 9, 10
9	55-59 (D+) 2	Доштани интизоми намунавӣ ва иштироқи фаъл дар дарсҳо. Донишҷӯ бояд даршиканӣ надошта бошад. Ҳифзи калимаҳои душворфаҳм, таркиб ва ибораҳои маҷозӣ аз эҷодиёти адибони тоҷик. Доштани малакаи тарҷумонӣ. Тарҷумаи 5 ҷумлаи ихтисосӣ аз як забон ба забони дигар. Имлои садонокҳо ва ҳамсадоҳо.	Инчунин ҷавоб дода тавоништан ба саволҳои 10
10	50-54 (D) 1	Донишҷӯ бояд на зиёда аз 16 соат даршиканӣ дошта бошад. Ба баҳои миёна навиштани диктант (50 калима) Навиштани ариза, тавзеҳнома, шарҳи ҳол Дар мавзӯи «Агар дар ҷаҳон набвад омӯзгор...» навиштани иншо.	

Эзоҳ:

1. Талаботи заминавӣ маъноӣ онро дорад, ки донишҷӯ метавонад соҳиби баҳои А, А-, В+, В, В-, С+, С, С-, Д+ ва Д гардад, агар ба саволҳои овардашудаи меъёрҳои заминавӣ ҷавоб дода тавонад.

2. Талаботи заминавӣ маъноӣ онро надорад, ки донишҷӯ аз ҳар як фанни таълимӣ ба тарзи автоматӣ сазовори баҳои ниҳони имтиҳонӣ мегардад.
3. Аз ҷониби Маркази экспертии деканати факултет ва ректорат дилхоҳ баҳои сатҳи А, А-, В+, В, В-, яъне баҳои “хуб ва “аъло” аз фанҳо алоҳида,

2.РЕКЛАМАИ ФАНИИ ТАЪЛИМӢ

Тавсифи мухтасари барномаи таълимӣ: Баланд бардоштани савияи забондонӣ. Омӯзиши меъёрҳои забони адабии тоҷик. Роҳҳои ташаккули нутқи хаттию дахонӣ. Ташаккул ва тақомули захираи луғавӣ. Дар асноди идорӣ босаводона истифодаи аломатҳои китобатӣ. Ҳифзи калимаҳои душворфаҳм, таркиб ва ибораҳои маҷозӣ аз эҷодиёти адибони тоҷик. Ҳосил намудани малакаи тарҷумонӣ.

Тавсифи мухтасари курс: Омӯзиши курси мазкур ҳатмӣ буда, 1 семестр (1– ҳамагӣ 32 соат машғулияти амалӣ ва 8 соат кори мустақилона), 2 соатӣ дар як ҳафта (4 кредит)-ро дар бар мегирад. Курси забони тоҷикӣ бо мақсади баланд бардоштани савияи забондонӣ, тақмили донишҷӯ, босаводона истифодаи аломатҳои китобат таълим дода мешавад. Ҳамчунин, дар чараёни таълимӣ донишҷӯён тавассути тарҷумаи матнҳои гуногун ба табиати забони тоҷикиву русӣ ошно мешаванд. Бо роҳи таҳлили грамматикаи муқоисавӣ донишҷӯён малакаи тарҷумонии худро тақмил медиҳанд.

Ҳадафи курс: Ҳадафасосии омӯзиши забони тоҷикӣ дар гурӯҳҳои русӣ тақмил ва баланд бардоштани савияи забондонӣ, бартараф намудани ғалатҳои имло ва талаффуз дар нутқи хаттию шифоҳӣ, бартараф намудани нуқсонҳо дар қироати матн ва тарҷумаву тартиб додани истилоҳоти соҳавӣ, омӯзонидани усулҳои ҳуҷҷатнигорӣ, истеъмоли босаводонаи аломатҳои китобат, мушкилоти истеъмоли аломати вергул, аз бар намудани истилоҳоти идороти давлатӣ, шиносии донишҷӯён бо матнҳои ихтисосӣ ва техникӣ, қироат ва таҳлили намунаҳои беҳтарини асарҳои насрӣ ва назми адабии тоҷик, тарзи истифода ва таҳияи луғатҳои ихтисосӣ ва тафсири, ҳифзи ашъори адибони машҳур мебошад.

Вазифаҳо: а) омӯзиши забони адабии ҳозираи тоҷик. б) омӯзиши хусусиятҳои аломати китобат. в) омӯзиши иншоӣ асноди идорӣ. г) баланд бардоштани маданияти сухан. д) ба вучуд овардани малакаи мустақилона тарҷума кардани матн. е) афзудани захираи луғавӣ ва ташаккул ва тақомули нутқи хаттию шифоҳӣ. ё) аз ёд намудани байтҳои адибони тоҷик.

<p>1. Тартиб додани луғати истилоҳоти ихтисосӣ. (иборат аз 100 калима)</p> <p>2. Хондани асари бадеӣ аз дохил ва хориҷи кишвар ва шарҳи калимаҳои душворфаҳм (иборат аз 100 то 150 саҳифа)</p> <p>3. Иҷрои машқҳо аз рӯи дастурҳои нашршуда оиди забони тоҷикӣ, барои ихтисосҳои гуногун (иборат аз се дарс)</p> <p>4. Аз бар намудани ғазалҳо ва шарҳи калимаҳои душворфаҳм</p>	<p>4. Навиштани намунаи ҳуҷҷатҳои расмӣ (иборат аз се дарс), ба таври электронӣ.</p> <p>5. Тарҷумаи матни ихтисосӣ (иборат аз 200 калима. Дар шакли хаттӣ пешниҳод намудани матн ва маънидод намудани мазмуни он), ба таври электронӣ.</p> <p>6. Навиштан ва маънидод кардани воҳидҳои фразеологӣ (20 воҳиди фразеологӣ), ба таври электронӣ.</p>	<p>7. Муаррифӣ (презентатсия) намудани ихтисоси худ.</p> <p>8. Таҳияи кроссворд дар ҳаҷми 30 калима</p>
--	---	---

ДАР НИМСОЛАИ ТАҲСИЛ

Супоришҳои маҷмӯи корҳои хонагӣ барои назорати фосилавии якум			
№	Номгӯи супоришҳо	Ҳаҷм	Муҳлат
1	<p>Тартиб додани луғати истилоҳоти ихтисосӣ</p> <p>Намуна: А</p> <p>Аванс - пешпардохт, пешмузд Агент - намоянда, агент (муштари; пардохт; интиқол) Аквизитор – ҷалбкунанда, ҷалби манфиат Аккредитация – мансубият, мансуб кардан Актив – дорой Акция – саҳм, саҳмия, ҳисса Аукцион – музояда</p> <p>Б</p> <p>Баланс – тавозун, мувозинат Банкрот – муфлисӣ, бонкрот Бланк – варақа Бонус – инъом, подош, чоиза Брокер – миёнарав, далол</p> <p>В</p> <p>Ведемость – феҳрист, варақа Вексел – уҳдадории қарзии хаттии шаклашро қонун муайян намуда Вклад – пасандоз, саҳм</p>	<p>Иборат аз 100 калима (ба таври хаттӣ тарҷума ва шарҳи истилоҳот)</p>	<p>Аз рӯи тақвими дарсӣ</p>

	<p style="text-align: center;">Г</p> <p>Гарант – кафил, танзимкунанда Грант – кӯмак</p> <p style="text-align: center;">Д</p> <p>Депозит – пасандоз, амонат Дефицит – камёб, камчин, камбуд</p>		
2	<p>Хондани асари бадеӣ аз дохил ва хоричи кишвар ва шарҳи калимаҳои душворфаҳм</p> <p>Намуна: ...Ва зинҳор, эй писар, ки ранчи дили падару модар нахоҳӣ ва хор надорӣ... Ҳақи падару модар агар аз рӯи дин нанигарӣ, аз рӯи хирад ва мардумӣ бинигар... Чун ту дар ҳақи эшон муқассир бошӣ, чунон бувад, ки ту сазои некӣ набошӣ ва он кас, ки ҳақшиноси асли некӣ набошад некии фаръро ҳам қадр надонад...</p> <p>Зинҳор – ҳаргиз, ҳеч гоҳ. Эшон – онҳо Муқассир – гунаҳгор Фаръ – сохта, дуумдараҷа</p>	(иборат аз 100 то 150 саҳифа)	Аз рӯи тақвими дарсӣ
3	<p>Иҷрои машқҳо аз рӯи дастурҳои нашршуда оиди забони тоҷикӣ, барои ихтисосҳои гуногун</p> <p>Намуна: а) Муродифи калимаҳои зумра, тӯл, ғанӣ, эҳё, нақш, зиёӣ, парчам ва шадидро номбар кунед. б) Номгӯи исмҳои хосеро, ки аз ду чузъ иборатанд аз рӯи алифбо тартиб диҳед. в) Истилоҳоти зеринро истифода бурда ҷумлаҳо созад: музояда, пешпардохт, сармоя, бухрони иқтисодӣ, арзи миллӣ, муфлисӣ, беқурбшавӣ, гардиш, мубодила, кафолат, дорой, харочот.</p>	(иборат аз се дарс оид ба омӯзиши имло ва аломатҳои китобатӣ)	Аз рӯи тақвими дарсӣ
4	<p>Аз бар намудани ғазалҳо ва шарҳи калимаҳои душворфаҳм.</p> <p>Намуна: Моро бихишт суҳбати ёрони ҳамдам аст, Дидори ёри номутаносиб чаҳаннам аст! Ҳар дам, ки дар ҳузури азизе бароварӣ, Дарёб, к – аз ҳаёти чаҳон ҳосил он дам аст. На ҳар ки чашму гӯшу даҳон дорад одамист, Бас девро, ки сурати фарзанди одам аст. Он аст одамӣ, ки дар ӯ ҳусни сирате, Ё лутфи суратест дигар ҳашви олам аст.</p>	Иборат аз 6 ғазал	Аз рӯи тақвими дарсӣ

	<p>Харгиз ҳасад набурдаву ҳасрат нахӯрдаам, Чуз бар ду рӯи ёри мувофиқ, ки дар ҳам аст. Онон, ки дар баҳор ба сахро намераванд, Бӯи хуши рабеъ ба эшон муҳаррам аст. В – он сангдил, ки дида бидузад зи рӯи хуб, Пандаш мадеҳ, ки чаҳл дар ӯ нек маҳкам аст. Ором нест дар ҳама олам ба иттифоқ, В – ар ҳаст дар мучовирати ёр маҳрам аст. Гар хуни тоза меравад аз реши аҳли дил, Дидори дӯстон, ки бубинад марҳам аст. Дунё хуш асту мол азиз асту тан шариф, Лекин рафиқ бар ҳама чизе муқаддам аст. Мумсик барои мол ҳамасола тангдил, Саъдӣ ба рӯи дӯст ҳамарӯза хуррам аст.</p> <p>Шарҳи луғат: Ҳашви олам – чизи нодаркор, чизи зиёдатӣ дар олам Рабеъ – моҳи сеюми солшумории арабӣ, баҳор Мучовират – ҳамсоғӣ, наздикӣ Марҳам – дору, даъво Эшон – онҳо Муқаддам – аввалин, якумдараҷа Мумсик - ҳасис</p>		
5	<p>Навиштани намунаи ҳуҷҷатҳои расмӣ</p> <p>Намуна:</p> <p>Ба декани факултаи муштараки тоҷикӣ – украинӣ дотс.Юсуфов М.Ч.</p> <p>Тавзеҳнома</p> <p>Ба маълумоти Шумо мерасонам, ки рӯзи 13 феввали соли 2013 аз сабаби бад будани саломатиам дар дарсҳо иштирок карда натавонистам.</p> <p>Донишҷӯи соли якуми гуруҳи 1-26-01-01-02 р.А. Абдуллоев Р.С. (имзо) 14.02.2013.</p>	(ибора аз се дарс), ба таври электронӣ	Аз рӯи тақвими дарсӣ
6	Тарҷумаи матни ихтисосӣ, ба таври электронӣ.	(ибора аз 200 калима. Дар шакли	Аз рӯи тақвими дарсӣ

	<p>Намуна: Производственные ресурсы: <u>Ресурсы</u> являются основными <u>элементами</u> для <u>производства</u> товаров. Существует три типа производственных ресурсов: <u>природные</u>, человеческие и капитальные. Природные ресурсы – это незаменимые <u>дары</u> природы, такие как минералы, лес и свежий воздух. Человеческие ресурсы или <u>рабочая сила</u> – это физические и умственные усилия, прилагаемые людьми для производства товаров. Ресурсы – захираҳо Элемент – таркиб, унсур Производства – истеҳсолот Природные – табиӣ Дары – тухфаҳо, ҳада Рабочая сила - қувваи корӣ Тарҷума: Захираҳои истеҳсоли Захираҳо унсурҳои асосӣ барои истеҳсоли молҳо мебошанд. Асосан се намуди захираҳои истеҳсоли вучуд доранд: табиӣ, инсонӣ ва сармоявӣ. Захираҳои табиӣ ин тухфаҳои табиӣ ивазнашванда буда, ба онҳо минералҳо, бешаҳо ва обу ҳавои тоза дохил мешавад. Захираҳои инсонӣ ва ё қувваи корӣ аз қувваҳои ҷисмонӣ ва фикрӣ, ки онро одамон барои истеҳсоли молҳо сарф менамоянд, иборат мебошад.</p>	хаттӣ пешниҳод намудани матн ва маънидод намудани мазмуни он)	
7	Навиштан ва маънидод кардани воҳидҳои фразеологӣ ба таври электронӣ.	(20 воҳиди фразеологӣ)	Аз рӯи тақвими дарсӣ
	<p>Намуна: Гурги борондида – шахси ботаҷриба Барги сабз – тухфа Димоғ сӯхтан – ранчидан, хафа шудан Думро хода кардан – гурехтан Чашм пӯшидан – вафот кардан, мурдан Курта - курта гӯшт гирифтани – шод шудан Арақи чабин рехтан – меҳнат кардан, кор кардан</p>		
8	Муаррифӣ (презентатсия) намудани ихтисоси худ.		Аз рӯи тақвими дарсӣ
9	Таҳияи кроссворд аз рӯи ихтисос	Дар ҳаҷми	Аз рӯи

			(маълумоти пурра додан)
6.	Асари «Дохунда»-и С.Айниро бодикқат хондан	Фарҳанги Рашидӣ ҳамчун сарчашмаи лексикографияи тоҷику форс. Душ.1973.	Ҳар ҳафта 20 саҳифаи асарро хонда, маънидод кардан
7.	Китоби адиби номвари тоҷик Урун Кӯҳзодро мутолиа намудан	Нависанда ва замон. Гаффоров Р. Душ.Ирфон. 1977	Рӯзгори соҳибдилон. Латифи О. Душ. Ирфон.1996.
8.	Аз асарҳои профессор Курбон Восеъ якеро интихоб намуда, бодикқат хондан	Сарчашмаҳои адабиёти ҷавонмардӣ Қ.Восеъ (китоби 1). Душ.2008	Ваҳдат, давлат, президент. Қ.Восеъ.»Деваштиҷ», 2007.
9.	Доир ба фаъолияти яке аз тарҷумонҳои тоҷик маълумот чамъ овардан	Раҳим Ҳошим ҳамчун тарҷумон кадом асарҳоро ба тоҷикӣ баргардон кардааст	Кадам тарҷумонеро медонед, фақат аз англисӣ ба тоҷикӣ тарҷума мекарда бошад (маълумот бо маводҳояш)
10.	Дар китобхонаи худ чанд дона китоби бадеӣ доред, маълумот диҳед	Яке аз онҳоро мутолиа намуда, хулосаи онро гӯед	Китоберо аз китобхонаи донишгоҳ хонда, доир ба он фикратонро гӯед
11.	Асари нависандаи тоҷик С.Улуғзода «Восеъ»-ро хонед	Асари мазкур аз чанд боб иборат аст ва чӣ ном доранд	Китоб кадом давраро дар бар мегирад
12.	Кадам асарҳои адибони ҷаҳонро хондаед	Чаро маҳз асари хоричи кишварро интихоб намудед	Агар он асар аз дигар забон ба тоҷикӣ тарҷума шуда бошад, чанд калимаро, ки нофаҳмо аст, нависед
13.	Аз эҷодиёти нависандагони Русия яке аз асарҳоро хонда, хулосаашро гӯед	Кадам асарҳои адиби рус А.С.Пушкинро хондаед, маълумот диҳед	Доир ба эҷодиёти адибони Русия чӣ маълумоте доред, ба тарзи электронӣ маълумот диҳед
14.	Асари адиби ҳаҷвнигори Туркия Азиз Несинро хонда, доир ба он хусоатонро гӯед	Ҳикояҳои адиби номбурдаро, ки ба тоҷикӣ тарҷума шудааст, мутолиа намоед	Кадам нависандагони туркро медонед, ки асарашон ба тоҷикӣ тарҷума шуда бошад
15.	Аз эҷодиёти нависандагони Амрико асареро хонед	Мазмуни он асарро пурра маънидод кунед	Фақат хулосаи он асарро хонда, маълумот диҳед
16.	Шоҳномаи Фирдавсро хонед	Чӣхати тарбиявии шоҳномаро гӯед	Шоҳномаи Фирдавсӣ ба кадом забонҳо тарҷума шудааст, маълумот диҳед
17.	Шоҳнома аз кадом қисматҳо иборат аст, гӯед	Достони Рустам ва Сӯҳробро хонедва доир ба он маълумот диҳед	Қисмати Ҷанги Рустам бо деви сафедро хонед ва маънидод кунед
18.	Кадам нависандагони Қазоқистонро медонед, маълумот диҳед	Чингиз Айтматов кадом асарҳоро навиштааст ва доир ба он асарҳо маълумот диҳед	Китобҳои тарҷумашудае, ки аз дигар забонҳо ба тоҷикӣ баргардон шудаанд пайдо намоед ва рӯйхати онҳоро тартиб диҳед (аз тариқи Шабака (Интернет)
19.	Китоби; моделҳои худшиносии инсон ё рушди шахсияти солим»-ро мутолиа намоед.	Аз дохили китоби мазкур калимаҳои душворфаҳмо ҷудо карда, хуруфчинӣ кунед	30 калимаҳои ихтисосиро нависедва онро ба тоҷикӣ тарҷума кунед

	Ё.Ниёзӣ.Душ.Ирфон.2009, 164с.		
20.	Асарҳои нависандагони ҶИ Эрон хонед, ки ба тоҷикӣ тарҷума шуда бошанд	Оё Фирдавсӣ дар шаҳри Туси Эрон таваллуд шудааст, маълумот чамъ оваред (электронӣ)	Доир ба эҷодиёти Ф.Аттор маълумот чамъ оваред
21.	Машқи 1: Иҷрои машқҳо аз дастурҳои оид ба забони тоҷикӣ(дарси 1, 2)	Аз ибораҳои зерин ҷумлаҳо созад. М: табиат ва одамон, мубодилаи афкор, тавассути забон ва ғ.	Аз калимаҳои зерин ибораҳо созад, ки ҳарфи (и) чун бандаки изофӣ шуда ояд: тӯтӣ-тӯтии ман, дӯстӣ-дӯстии халқҳо ва ғ.
22.	Машқи 2: Дар калимаҳои зерин садонок ва ҳамсадоҳои даркориро гузошта, шарҳ диҳед	М: д...озӣ, з...ёд, до..ра..., т...ат, т...рам...ҳ, ...хт...сос ва ғ.	10 ҷумла нависед ва қоидаи ба сатри дигар кӯчонидани ҳиссаи калимаро риоя намоед

23.	Машқи 3. Кадом имлои исмҳо ҷудо ва кадомашон якҷоя навишта мешаванд, бо мисолҳо фаҳмонед	М: Осӣи Миёна, мактаби миёна ва ғ.	Матне нависед, ки дар он пешояндҳои: ба шартӣ, нисбат ба, пас аз, ба ҷуз ва ғ. ҷойгир бошанд
24.	Машқи 4. Имлои пасоянд ҷӣ тавр навишта мешавад	М: доир ба пасоянди –ро ҷумлаҳо нависед	Аз адабиётҳои гуногун матнҳои хонед, ки дар он пасояндҳо бошанд
25.	Машқи 5. Кадом пайвандакҳо якҷоя ва кадоми онҳо ҷудо навишта мешаванд, шарҳ диҳед	М: 20 ҷумла тартиб диҳед, ки дар онҳо пайвандакҳои балки, агарчи, чунки, азбаски мавҷуд бошанд	10 мисраи шеърро аз ёд кунед, ки дар он пайвандакҳо ихтисор шуда бошанд. М: в-аз (ва аз) к-аз (ки аз) ва ғ.
26.	Машқи 6. Аломатҳои китобатии охири ҷумла кадомҳоянд, гӯед	10 ҷумла нависед, ки дар он калимаву ибораҳои туфайлӣ мавҷуд бошанд	Доир ба калимаҳои хулосакунанда (хусусан, инак, хамин тавр, чунонҷӣ) ҷумлаҳо тартиб диҳед
27.	Машқи 7. Дунукта (аломати баён) дар таркиби кадом ҷузъҳои ҷумла меояд, фаҳмонед	Матни ихтисосиро хуруфчинӣ кунед, ки дар он аломати дунукта ҷой дошта бошад	Аз адабиётҳои матнеро хонед, ки аломатҳои китобат дар он ҷойгир бошанд
28.	Машқи 8. Мавриди истифодаи ноҳунакро шарҳ диҳед	Доир ба ихтисоси худ матнеро хонед ва мавриди гузошта шудани ноҳунакро гӯед	Дар ибораҳои зерин ноҳунакро гузоред: рӯзномаи садои мардум, ҶММ фаровон, шохномаи Фирдавсӣ
29.	Машқи 9. Аломати тире дар кучо истифода мешавад, шарҳ диҳед	Ҷумлаҳои тире тартиб диҳед, ки аломати тире дар он мавҷуд бошад	Яке аз асарҳои Айниро мутолиа намоед ва ҷумлаҳои, ки аломати тире доранд, дар компютер хуруфчинӣ кунед
30.	Машқи 10. Нимтире ва мавриди истифодаи онро шарҳу эзоҳ диҳед	Кадам имлои исмҳо бо нимтире навишта мешаванд бо мисолҳо нависед	Тарзи дурусти навиштро барқарор кунед: рӯ рӯи, зерзери, тез, тез, оҳиста, оҳиста ва ғ.
31.	4 ғазалро аз ёд кунед, ки аз 10 мисраъ кам набошад	Аз эҷодиёти шоирони классик 20 мисраъ ғазалро бе сакта хонед	Кадам ғазалҳои Ҷ.Шерозиро хондаед, маълумот диҳед

31.	Шоир Л.Шералӣ чанд ғазал навиштааст, дар Интернет пайдо намуда, маълумот диҳед	Ғазалеро интихоб кунед ва 10 мисраи онро маънидод кунед	Ғазали кадом шоирон ба Модар бахшида шудааст, ҳуруфчинӣ кунед
32.	Аз устод Рӯдакӣ кадом шеър ё қасида медонед, аввал нависед баъд онро кироат кунед	Шоир дар кадом мавзӯҳо бештар тавачҷӯх зоҳир кардааст, гӯед	Аз ҳаёт ва эҷодиёти шоир маълумот чамъ оваред (ба тариқи слайд)
33.	Қадам шоирони муосири тоҷикро медонед, муфассал нависед	Чанд порча шеърро аз ёд медонед, бодикқат хонед	Дар китобхонаи шахсиатон чӣ гуна китобҳо ҳастанд, рӯйхат кунед

Варианти корҳои мустақилона барои НФ-П

1.	Навиштани ҳуҷҷатҳои расмӣ (яъне намуна овардан)	Панҷ ҳуҷҷати расмиро дар компютер ҳуруфчинӣ кунед	Ҳуҷҷатҳо ба кадом ҳелҳо ҷудо мешаванд, шарҳу эзоҳ диҳед
2.	Танзими ҳуҷҷатҳои хизматино маънидод карда, дар дафтарадон нависед	Ҳуди ҳуҷҷат чист, таърифаширо гӯед	Аз рӯи мазмун ҳуҷҷатҳо чанд ҳел мешаванд, маълумоти пурра диҳед
3.	Ариза ва талаботҳои онро гӯед	Ҳуҷҷатҳо ба кадом ҳелҳо ҷудо мешаванд, эзоҳ диҳед	Ариза аз рӯи мазмун ва мундариҷа чанд ҳел мешавад
4.	Аз рӯи мӯҳлати нигоҳдорӣ ҳуҷҷатҳо ба чанд гурӯҳ ҷудо мешаванд	Намунаи аризаи аз як қор ба қори дигар гузаширано нависед	Навиштани намунаи вақолатнома
5.	Дар гузоришнома қадам масъала мавриди баррасӣ қарор мегирад, бо мисолҳо фаҳмонед	Тавзеҳнома ба унвони қадам мақомот навишта мешавад ва аз қадам ҷузъҳо иборат мебошад	Намунаи тавзеҳномаро оид ба дарсшиқаниатон нависед
6.	Навиштани намунаи ариза барои ҷой гирифтагон дар хобгоҳи донишгоҳ	Намунаи вақолатномаи хусусиро нависед	Тавсифнома аз тасдиқнома чӣ фарқият дорад, маълумот диҳед
7.	Барои гирифтагани маводҳои таълимӣ ба номи мудирӣ хоҷагии қорхона дархост нависед	Шарҳи ҳоли худро нависед	Навиштани тавзеҳнома оид ба рафтори дағалона
8.	Шумо қорманди шӯъбаи қадрҳои қорхонаатон ҳастед, барои қорманди худ тасдиқнома нависед	Намунаи фармонро нависед	Амр аз фармон чӣ фарқ дорад, бо мисолҳои шарҳ диҳед
9.	10-то ҷумла нависед, ки ба услуби расмӣ-қоргузорӣ мансуб бошад	Матнеро аз адабиётҳо пайдо кунед, ки ба услуби бадеӣ навишта шуда бошад	Услуби илмӣ аз дигар услубҳои нутқ чӣ умумият дорад, ташреҳ намоед
10.	Барои ба охир расидани таҷрибаомӯзӣ ба декани факултаатон гузоришнома нависед	Роҳбари идораи давлатӣ ё шӯъбаи барои ҳалли вазифаҳои муҳим аз қадам ҳуҷҷат истифода мебарад, фаҳмонед ва намунаи	Дархост чӣ гуна санадаст ва ба унвони кӣ навишта мешавад, бо намунааш шарҳ диҳед

		онро нависед	
11.	Намунаи аризаро нависед, ки ба номи ректори донишгоҳ бошад	Шарҳи ҳоли худро нависед	Фарқияти ҳуҷҷатҳоро номбар кунед
12.	Фармон чӣ гуна санадаст ва аз тарафи кӣ содир мешавад, фаҳмонед	Барои чашнгирии ягон чорабанӣ дар корхона, ҳамчун роҳбар фармон содир намоед	Навиштани намунаи ариза барои ба рухсатииакадемӣ баромадан
13.	Аризаро дар ягон мавзӯ нависед, ки ба номи декани факулта бошад	5 намуди аризаро тартиб диҳед	Тавзеҳнома чӣ гуна санадаст ва ба унвони кӣ навишта мешавад бо намунааш
14.	Ба маркази компютерӣ барои таъмири асбоби чопкунӣ ба унвони кӣ кадом ҳуҷҷатро навиштан лозим аст	5 хел намунаи забонхатро нависед	Ваколатномаи расмӣ ва хусусиро шарҳ дода, намуна тартиб диҳед
15.	Шумо тасодуфан компютери китобхонаи донишгоҳро вайрон кардед, доир ба ин масъала кадом ҳуҷҷатро навиштанатон лозим аст	Шумо корманди корхона ҳастед, барои ба рухсатии меҳнатӣ рафтан ариза нависед	Намунаи фармонро нависед
16.	Вазифа ва аҳамияти асосии санад дар соҳаҳои гуногуни фаъолияти одамон	Ба декани факултаатон барои баргузор нашудани дарс аз ягон фан тавзеҳнома тартиб диҳед	Шумо корманди муассиса барои ба сафари хизматӣ рафтан ариза нависед
17.	Аз рӯи кадом аломатҳо таснифи ҳуҷҷатҳоро гузаронидан мумкин аст	Тавсифнома пешниҳод мешавад ба кадом муассиса ва намунаи онро нависед	Шуморо лозим аст, ки аз як факулта ба факултаи дигар гузаред, кадом ҳуҷҷатро менависед
18.	Барои аз худ кардани молу амволи падаратон аз ӯ ваколатнома гиред ва намунаашро нависед	Ҷузъҳои асосии ваколатномаи расмӣ ва хусусиро шарҳ диҳед	Намунаи дархостро нависед
19.	Ба унвони роҳбари корхона номаи расмӣ доир ба ягон мавзӯ нависед	Номаҳои расмӣ аз лиҳози мазмун ва вазифа чанд хеланд, гӯед	Доир ба ягон мавзӯ ба ШКД-и ноҳияатон аризаи шикоятӣ нависед
20.	Матни амрро тартиб диҳед	Ҳамчун мудирӣ шӯъбат кадрҳо ба кормандатон тасдиқнома нависед	Навиштани тавзеҳнома оиди рафтори дағалона
21.	10 ҷумлаи ихтисосиро аз русӣ ба тоҷикӣ тарҷума кунед	Дар соҳаи иқтисод матнеро аз англисӣ ба тоҷикӣ баргардон кунед	Ба услуби коргузорӣ ҷумлаҳо нависедва тарҷума кунед
21.	Намунаи аризаи ба кор дохил шуданро аз тоҷикӣ ба русӣ тарҷума кунед	Ариза – заявление, ваколатнома – доверенность, забонхат - расписка ва ғ.	Барои гирифтани идрорпулии (стипендия) ҳамкурсатон ваколатнома нависедва баргардон кунед
23.	Чор мисраи шеъри Лоикро аз тоҷикӣ ба русӣ тарҷума намоед	М: ман аз бар мекунам рӯзе суруди обшоронро...	30-то лугат аз соҳаҳои гуногун тартиб дода, тарҷума кунед. М: мӯҳр-печат, хазина-фонд, фармоиш-заказ ва ғ.

24.	Ҳикояеро хонед ва онро ба русӣ фаҳмонед	Барои гирифтани мол ё пул ба унвони роҳбар дархост (заявка) нависед	Дар дарс 10 дақиқа дер кардед тавзеҳнома (объяснение) ба номи роҳбар нависедва ба дигар забон тарҷума кунед
25.	Фразеология чист маълумот диҳед	20 воҳиди фразеологӣ нависед ва маънояшро шарҳ диҳед	Қадам нависанда дар асарҳояш аз фразеология истифода бурдааст
26.	Оё ин ибораҳо фразеология мебошанд: гул барин нозук, то шамол наояд барги дарахт намечунбад ва ғ.	Фразеология аз мақол чӣ фарқият дорад бо мисолҳо фаҳмонед	Шеърҳои қадам шоирро медонед, ки калимаҳои фразеологӣ чой дошта бошад
27.	10 ҷумла нависед, ки ҷумлаи аввал иборати фразеологӣ дошта бошад ва ҷумлаи дуюм ҳамчун ҷумлаи озод ояд	М: а) Гулрӯ китоберо чун барги сабз ба устодаш тӯхфа кард. б) Гулрӯ барги сабзеро ба дохили китобаш гузошт	Матнеро пайдо кунед, ки ибораҳои фразеологӣ дар он чой дошта бошанд
28.	10 ибораҳои фразеологиро, ки дар забони русӣ низ чунин маъно доранд нависед	Матнеро, ки аз 15 ҷумла иборат асту ибораҳои фразеологӣ дорад нависед	Калимаву ибораҳои фразеологиро, ки дар ҷумлаҳо ҳафт, ҷояшонро ҳолӣ гузоред, то ин ки ҳамкурсатон фикр карда нависад
29.	Доир ба ибораҳои фразеологӣ матн тартиб диҳед	М: гули сари сабад, об аз боло лой, давидани гусола то қаҳдон, сар равад ҳам сир наравад	Дар компютер 5-то матнеро хуруфчинӣ кунедва калимаҳои фразеологиро ҷудо намоед
30.	Калимаи «маҷозӣ»-ро пурра ба таври электронӣ маълумот диҳед	М: кури худ ва бинои дигарро маънидод карда, боз 15-то чунин ибораҳоро пайдо кунед	Оё дар забони тоҷикӣ фразеологизмро васеъ истифода мекунанд, пурра маълумот диҳед

Варианти корҳои мустақилона барои НФ-Ш

1.	Муаррифӣ (презентатсия) намудани ихтисоси худ. Ба таври электронӣ.	Қоидаи муаррифинома ба хотир оваред	Муаррифӣ на кам аз 10 саҳифа бошад
2.	Ба таври таблиғу ташвиқ доир соҳаи худ ҷумлаҳои мураккаб нависед	Матн бояд фаҳмову пурмазмун бошад	Дар матн калимаву ибораҳои сермаъноро истифода баред
3.	Доир ба ҳаёт, фаъолият ва эҷодиёти адибони тоҷик мавод ҷамъоварӣ кунед	М: аз ҳаёту фаъолияти адабиётшиноси тоҷик, академик М.Шукуров	Ду саҳифа доир ба ҳаёт, панҷ саҳифа доир ба фаъолият ва панҷ саҳифа доир ба эҷодиёт навиштан
4.	Дар китобхонаи шахсиатон қадам китобҳоро доред, пурра маълумот диҳед	Қадам олимони соҳаи забону адабиёти тоҷикро медонед, нависед	Дар вақтҳои охир қадам китобро хондаед, нақл кунед
5.	Аз эҷодиёти забоншиноси машҳури тоҷик Ш. Рустамов 10 варақ ба таври электронӣ мавод ҷамъ оваред	Олими номбурда доир ба ин илм чӣ фаъолият ва эҷод кардааст, аз китобхона пайдо намоед	Таҳрири охири имлои забони тоҷикиро пайдо кунедва хуруфчинӣ намоед
6.	Дар соҳаи робитаҳои адабӣ қадам олимонро	ҚТ боқадам давлатҳои робитаи адабӣ дорад, аз	Китобҳои дарсӣ, ки аз мактаби миёна то ҳоло

	медонед, ки кору фаъолият мекунад, мавод чамъ оваред	тариқи Интернет маълумот гиред	хондаед, номгӯи онҳоро нависед
7.	Аз кадом шоир ҳоло чанд мисра шеър ё дoston аз ёд медонед, хуруфчинӣ кунед	Дар мавзӯи «дӯстӣ» кадом олимон чиҳо навиштаанд, мисолҳо оред	Дар китобхонаи донишгоҳ кадом китобҳоро мутолиа намудаед, пурра нависед

8.	Китоби кадом устои худро хондаед, доир ба он маълумот диҳед	Доир ба китобҳои дарсӣ, ки хондед, маълумоти хаттӣ диҳед	Шумо мехоҳед, доир ба кадом соҳа китобҳои дарсӣ таълиф шаванд, нависед ва фикри худро баён кунед
9.	Аз китобхонаи донишгоҳ китобҳоеро дастрас кунед, ки ба тоҷикӣ баргардон шуда бошанд	Муаллифи аслии он китоб ва тарҷумонашро нависед	Доир ба тарҷумаи он китоб фикратонро нависед
10.	Услуби асарҳои С.Айнӣ аз дигар асарҳо дар чист, шарҳ диҳед	Асари «Марги судхур»-ро мутолиа намоед	Доир ба кадом асари Айнӣ филм эҷод кардаанд тамошо кунед ва фикратонро гӯед
11.	Кадам адабиётшиносони тоҷикро медонед, маълумоти худро диҳед	Забоншинос ва адабиётшинос гуфта киро мефаҳмед, нависед	Дар мавзӯи «забон» 150 калима матн нависед
12.	20 мисраи шеърӣ доир ба забон аз ёд кунед	Мисраҳои шеърӣ кӣҳо навиштаанд, маълумот диҳед	Он мисраҳо чӣ маъно доранд, фаҳмонед
13.	Адабиёти ҷаҳонро (синфи ёздаҳ), ки навиштааст, фаҳмонед	Адабиёти классикӣ аз адабиёти муосир чӣ фарқият дорад, хаттӣ пешниҳод кунед	Аз ашъори Рӯдакӣ ва ҳаёту фаъолият ба тарзи электронӣ мавод пешниҳод кунед
14.	Кадам ҳаҷвнависи тоҷикро медонед	Ҳикояҳои ҳаҷвиро аз адабиётҳо пайдо карда хонед ва маънои онҳоро шарҳ диҳед	Калимаи ҳаҷв, мазҳака чӣ маъно дорад, дар компютер ҳуруфчинӣ кунед ва фаҳмонед
15.	Оё дар ҶТ рӯзнома ё маҷаллае ҳаст, ки пурра ҳаҷвӣ бошад	Ҳоло ба ҷои маҷаллаи «хорпуштак» кадом маҷалла нашр мешавад	Кадам рӯзномаҳоро мутолиа менамоед, шарҳ диҳед
16.	Доир ба ҳаёту фаъолияти ягон олим дар рӯзнома чизе хондаед, гӯед	Дар ҶТ кадом рӯзномаҳо нашр мешаванд ва кадом мавзӯро дар бар мегиранд, мавод ҷамъ оваред	Муаррифӣ (презентатсия)-ро, ки аз 10 саҳифа иборат аст, омода созед (аз ҳаёт, фаъолияти адибон)
17.	Чаро М.Турсунзода қариб ҳамаи достону шеърҳои мавзӯи дӯстиро дар бар гирифтааст	Порчаи шеъри дар мавзӯи дӯстиро аз ёд кунед	Дар мавзӯи дӯстиву ҳамдигарфаҳмӣ матн нависед
18.	Дар бораи аҳамияти меҳнат нақле нависед ва зарбулмасали «қор кунӣ роҳат мебинӣ»-ро истифода баред	Сарлавҳаи он матнро чӣ мегузored якҷанд вариант пешниҳод кунед	Ин сарлавҳаҳоро ба дигар забон баргардон кунед
19.	Аз эҷодиёту фаъолияти нависанда С.Улуғзода презентатсия омода кунед	Китоби «Восеъ» кадом мавзӯро дар бар мегирад	Филми «Восеъ»-ро тамошо кардаед, муҳаррир ва коргардони онро гӯед
20.	Дар мавзӯи «умри одам» матне нависед	Инчунин дар мавзӯи «сухан санҷида гӯӣ то дӯстро душман нагардонӣ...» 20 ҷумла ҳуруфчинӣ карда, онро	5 мавзӯи дигарро худ интихоб намуда, матн тартиб диҳед

		бодиккат хонед	
21.	Доир ба ҳаёт, фаёлият ва эҷодиёти шоирони тоҷик мавод чамъ оваред ва маълумот диҳед (ба таври электронӣ)	Аз шоирони классик 10 мисраи шеър ва аз муосир 10 мисраи шеър аз ёд кунед	Шеърхоеро пайдо кунед, ки дар мавзӯи «устод» навишта шуда бошад
21.	Кадам асари нависандаро мутолиа кардаед, маълумоти хаттӣ диҳед	Асари «Дохунда»-С.Айниро пурра хонед ва хулосаашро нақл кунед	Китоби таърихиеро хонед ва маълумот диҳед
23.	Аз эҷодиёти Камолиддинов Б. (забоншинос) ба тарзи электронӣ 10 сах. омода намоед	Олими номбурда кадом асарҳо ва китобҳои дарсӣ таълиф кардааст, гӯед	Китоби «Услубшиносӣ» ба қалами кӣ таҳия шудааст, маълум намоед
24.	Китоби «Фразеологияи забони адабии ҳозираи тоҷик»-ро хонед	5 матн нависед, ки дар дохилашон воҳидҳои фразеологӣ бошанд	Китоби «Воҳидҳои фразеологӣ дар назми халқӣ»-ро мутолиа намоед
25.	Аз осори Раҳим Ҷалил асареро хонда, маълумот диҳед	Дар мавзӯи «Об ҷони табиат» ба тариқи хаттӣ 150 калимаро хуруфчинӣ кунед	Оиди китоб манбаи дониш суханҳои мутафаккиронро чамъоварӣ намоед
26.	Дар бораи «Модар» кадом шоирон шеър эҷод кардаанд в кадом нависандагон суханҳо навиштаанд маълумот чамъ оваред	Дар мавзӯи «Модар» 200 калимаро ҷумлабандӣ карда, хуруфчинӣ кунед	Ду шеъри Л.Шералиро, ки ба Модар бахшидааст аз ёд кунед

6. АДАБИЁТҲОИ ТАВСИЯШАВАНДА

1. Забони адабии ҳозираи тоҷик. 1. Китоби дарсӣ барои факултетҳои филологияи мактабҳои олии, Душанбе, 1985.
2. Забони адабии ҳозираи тоҷик. Қ.1. Китоби дарсӣ барои факултетҳои мактабҳои олии. Душанбе, 1973.
3. Гаффаров Р., Ҳошимов С., Камолиддинов Б. Услубшиносӣ. Душанбе «Маориф» 1995с.
4. Каримов У. Забони тоҷикӣ Душанбе- 2003
5. Камолиддинов Б. Забон ва услуби Ҳаким Карим. – Душанбе: Ирфон, 1967.
6. Луғати русӣ-тоҷикӣ. Москва «Русский язык» 1985с.
7. Мачидов Ҳ. Фразеологияи забони адабии ҳозираи тоҷик. Душанбе, 1982.
8. Мирзоев Ғ. Именное значение на-гӣ в таджикском языке. Дар кит.: Исследование по грамматике языков СССР, - Москва:1975; Ҳамон кас. Субстантивные значения имен суффиксом й-гӣ на тадж. языке. Дар кит.: Вопросы лексикологии, лексикографии и прикладной лингвистики. – Москва: 1976.
9. Одинаев Н., Шарифов М., Олимова П., Ҳамроқулова З. Дастур ва маҷмӯи машқҳо оид ба омӯзиши аломатҳои китобат. (Воситаи таълимӣ аз фанни забони тоҷикӣ). Душанбе «Ирфон» 2004с.
10. Одинаев Н., Олимова П., Турсунова М., Нурова К. Ҳуҷҷатнигорӣ Душанбе «Ирфон» 2007с.

11. Расторгуева В.С. Каримова А.А. Система таджикского глагола. Москва, 1954.
12. Рустамов Ш. Исм. Душанбе, 1981.
13. Усмонов З.Ч., Одинаев Н.С, Исмоилов М.А., Умаров М.А., Олимова П.Н., Чаъфарова Д.Ф. Забоншиноси иттилоотӣ . Душанбе, Ирфон 2010.
14. Фарҳанги забони тоҷикӣ (аз асри X то ибтидои асри XX), иборат аз ду ҷилд, - Москва, 1969.
15. Халилов А. Ҳиссаҷаҳо дар забони адабии ҳозираи тоҷик. Душанбе, 1975.
16. Шавкат Ниёзӣ. Исм ва сифат дар забони тоҷикӣ, Сталинобод. 1954.
17. Луғати тафсири. Шарифова Г.А. Абдуллоева М.
18. Шарифова Г.А., Абдуллоева М.А., Ҳикматова Д.Н. Луғати тафсирии истилоҳоти соҳавӣ (терминҳои технологӣ-глоссарий) Душанбе, 2011с.
19. Шарифова Г.А. Забони тоҷикӣ (Барои соҳаҳои техникаю муҳандисӣ). Қисми 1 ва 2. Душанбе «Ирфон» 2012с.

